

ИНСТИТУТ ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СТАТУТ

ИНСТИТУТА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

СТАТУТ

ИНСТИТУТА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

БРОЈ 277 ОД 11. 11. 2020. ГОДИНЕ СА ИЗМЕНАМА БРОЈ 39/1 ОД
11. 2. 2022. ГОДИНЕ И ИЗМЕНАМА БРОЈ 367/1 ОД 01.10.2024.

ГОДИНЕ

пречишћени текст

Београд, децембар 2024. године

На основу члана 33 став 2, члана 34, члана 61 став 1 тачка 1 и члана 130 Закона о науци и истраживањима („Службени гласник РС“ бр. 49/2019), члана 30, члана 31, члана 33 и члана 34 став 1 тачка 1 Закона о Српској академији наука и уметности (“Службени гласник РС“, бр. 18/2010. године), као и члана 104 став 1 тачка 1 Статута Српске академије наука и уметности број 367/9-019 од 05.10.2020. године, Управни одбор Института за српски језик САНУ, уз прибављене сагласности Извршног одбора САНУ број: 350/2 од 26.10.2020. године, број: 555/2 од 29.12.2021. године и број 367/2 од 31. 10. 2024. године доноси пречишћени текст:

СТАТУТ

ИНСТИТУТА ЗА СРПСКИ ЈЕЗИК САНУ

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1

Овим статутом уређују се облик организовања Института за српски језик САНУ (у даљем тексту: Институт), делатност коју Институт обавља, назив и седиште Института, унутрашња организација и органи Института, управљање и руковођење, као и остала питања од значаја за рад и пословање Института.

Члан 2

Институт је научна установа која обавља научноистраживачку делатност из области проучавања српског језика.

Институт подстиче развој ове научне области и унапређује истраживања у њој, а у сарадњи са сродним научним установама у земљи и иностранству.

Члан 3

Оснивачка права према Институту има Српска академија наука и уметности (у даљем тексту: Академија).

Институт обавља научноистраживачку делатност као научни институт, који је основан као установа, у складу са прописима о јавним службама.

Правни статус и седиште

Члан 4

Институт је правно лице и уписује се у Регистар научноистраживачких организација које води министарство надлежно за научноистраживачку делатност. Седиште Института је у Београду, Кнеза Михаила 36.

Печат

Члан 5

Институт има свој печат и штамбиљ.

Печат Института је кружног облика са уписаним текстом: Институт за српски језик САНУ, а у средини кружног текста стоји: Београд.

Штамбиљ Института је правоугаоног облика са уписаним текстом:

у првом реду: Институт за српски језик САНУ

у другом реду: број

у трећем реду: датум, месец и година

у четвртом реду: Београд.

Институт има и два печата, који служе за потребе обележавања и инвентарисања књига и часописа Библиотеке Института, један кружног и један правоугаоног облика.

Печат Библиотеке Института за српски језик САНУ кружног облика садржи уписани текст: Институт за српски језик – САНУ, испод овог текста пише: Библиотека, а у средини кружног текста стоји: Београд.

Печат Библиотеке Института за српски језик САНУ правоугаоног облика садржи уписани текст:

у првом реду: Библиотека Института

у другом реду: за српски језик САНУ

у трећем реду: Л.Бр.

у четвртом реду: П.Бр.

у петом реду: Датум.

Текст печата и штамбиља исписан је ћирилицом.

Самосталност и правна основа рада

Члан 6

Институт има одговарајућу самосталност у сопственом управљању, располагању финансијским средствима и у обављању научноистраживачке делатности и других послова.

Организација, начин рада и управљање уређују се у складу са Законом о Српској академији наука и уметности, законом којим се уређује научноистраживачка делатност, Статутом САНУ, овим статутом и другим прописима.

Председништво Академије доноси одлуке којима утврђује начин на који Академија подстиче и унапређује рад Института.

Начелни ставови које при томе заузима Академија обавезно се примењују у раду Института.

Надзор над применом Статута обављају органи управљања Института и Академија у својству оснивача.

Одлуку о промени назива, седишта, делатности, облика организовања или било којој статусној промени Института доноси Управни одбор на образложени предлог директора, а уз прибављену сагласност Академије.

Делатност Института

Члан 7

Делатност Института обухвата основна, примењена и развојна истраживања у области науке о српском језику.

Основна делатност Института јесте бављење науком о српском језику и општој лингвистици и на унапређењу језичке културе. Посебни задаци Института везани за ову делатност остварују се у оквиру следећих одсека:

- 1) Одсек за лингвистичка истраживања савременог српског језика и израду *Речника српске академије наука и уметности* (скраћено: „Речник САНУ“);
- 2) Старословенистички одсек (обрада старог српског писаног наслеђа и израда *Речника црквенословенског језика српске редакције*);
- 3) Етимолошки одсек (етимолошка истраживања српског језика и израда *Етимолошког речника српског језика*);
- 4) Дијалектолошки одсек (дијалектолошка, лингвогеографска и ономастичка истраживања српског језичког простора);
- 5) Одсек за стандардни језик (опис и стандардизација савременог српског језика);
- 6) Одсек за дигитализацију (дигитализација језичких ресурса и израда дигиталне језичке инфраструктуре).

Остварујући остале научне и културне задатке, запослени у Институту:

- истражују и научно обрађују уже или шире теме, израђују монографије, студије, припремају критичка и слична издања споменика старе српске писмености, друге научне прилоге, обављају уредничке, рецензентске и друге послове (лекторске, коректорске, преводилачке) везане за издавање публикација Института;
- учествују у научним програмима и делатностима изван Института и на конференцијама, конгресима и другим скуповима из области филологије и лингвистике;
- дају стручна обавештења о питањима језика и правописа;
- својим радовима, предавањима и на друге начине доприносе унапређењу науке о језику и језичке културе.

Резултате рада на научним пословима и другим задацима Институт објављује у својим редовним и повременим публикацијама.

Члан 8

Задаци из претходног члана разрађују се у дугорочном програму рада и плановима развоја Института, као и другим програмима и плановима Института, како средњорочним тако и годишњим.

Члан 9

Институт доноси средњорочни план рада којим се одређује његова делатност.

Овим планом одређују се циљеви научноистраживачког рада Института у складу са Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије и закљученим уговором са надлежним министарством за научноистраживачку делатност, којим се регулише реализација

и финансирање научноистраживачког рада Института.

Члан 10

Институт доноси и годишње планове рада који се израђују на основу средњорочног плана. Саставни део годишњег плана је и финансијски план за наредну годину.

Институт може да преузме и ванредне послове који нису унети у његов годишњи план.

Ванредни послови усклађују се са пословима из усвојеног годишњег плана, уз обавезно утврђивање посебних средстава за извршење ванредних послова.

Члан 11

Годишњи план рада Института утврђује послове и задатке сарадника Института и запослених у Институту, а према утврђеној систематизацији послова и радних задатака.

Годишњи план рада садржи: истраживачке послове и задатке Института, публикавање радова његових сарадника, план стручног усавршавања, програм сарадње са научним установама у земљи и иностранству, финансијска средства потребна за остваривање планираних послова и задатака.

Годишњи план доноси се за наредну календарску годину.

Члан 12

Планове рада (средњорочне и годишње) на предлог директора, а уз прибављено мишљење Научног већа, доноси Управни одбор.

Измена и допуна планова рада врши се по истом поступку који је предвиђен за његово доношење.

Члан 13

Радне задатке запослених и сарадника распоређује директор у складу са плановима рада Института.

Носилац радног задатка одговоран је директору за благовремено и квалитетно извршење радног задатка.

Радним задатком прецизно се одређује научноистраживачки посао: назив теме, обим и начин рада, имена ангажованих истраживача и рокови за израду.

Научни и истраживачки рад у Институту обавља се тимски и индивидуално.

Члан 14

Научноистраживачки рад у Институту обављају истраживачи који, у зависности од остварених резултата у научноистраживачком раду, могу стећи:

- истраживачко звање: истраживач-приправник и истраживач-сарадник;
- научно звање: научни сарадник, виши научни сарадник и научни саветник.

Избор у наведена звања врши се у складу са законом којим се регулише научноистраживачка делатност, општим и појединачним актима Института.

II ОРГАНИ ИНСТИТУТА

Члан 15

Органи управљања су: Управни одбор и директор.
Стручни орган Института је Научно веће.

Управни одбор

Члан 16

Управни одбор Института има пет чланова.

Два члана именује Извршни одбор Академије из реда чланова Академије, једног члана именује министарство надлежно за научноистраживачку делатност, а два члана именује Извршни одбор Академије из реда запослених у Институту, на предлог већине запослених у Институту.

Управни одбор има председника, кога из реда чланова Управног одбора именује Извршни одбор Академије, на предлог чланова Управног одбора.

Мандат председника и чланова Управног одбора траје четири године.

Члан 17

Управни одбор ради и одлучује на седницама, а одлуке доноси већином укупног броја чланова.

Радам Управног одбора руководи председник.

У одсуству председника Управног одбора замењује га заменик, кога бирају чланови Управног одбора.

Начин рада Управног одбора утврђује се Пословником о раду Управног одбора.

Надлежност Управног одбора

Члан 18

Управни одбор Института:

1. доноси Статут Института, уз претходно прибављену сагласност Извршног одбора Академије;
2. одлучује о пословању Института;
3. усваја извештај о пословању, годишњи обрачун и финансијски план;
4. доноси програм и план рада Института, на предлог директора;
5. предлаже директора, по прибављеном мишљењу Научног већа;
6. именује и разрешава заменика директора на предлог директора;
7. одлучује о коришћењу средстава у складу са Законом о Српској академији наука и уметности, законом којим се уређује научноистраживачка делатност, уговорима закљученим са надлежним министарством за научноистраживачку делатност и другим позитивноправним прописима;

8. одређује који подаци у Институту представљају пословну тајну;
9. доноси Пословник о свом раду;
10. доноси Правилник о раду Института;
11. обавља и друге послове, у складу са законом и овим Статутом.

Уколико не постоји сагласност Извршног одбора Академије са Предлогом статута Института, Управни одбор дужан је поступати у складу са упутствима Извршног одбора Академије.

Директор

Члан 19

Директор представља, заступа и руководи радом института САНУ у складу са законом и статутом.

Директор се именује на основу јавног конкурса, на четири године и то из реда чланова Академије из одговарајуће области наука, из реда истраживача у научном звању запослених у Институту или из реда угледних професора универзитета.

Јавни конкурс из става 2. овог члана расписује Управни одбор.

Директора именује Извршни одбор Академије на образложен предлог Управног одбора Института, а по прибављеном мишљењу Одељења језика и књижевности САНУ и Научног већа Института.

Директор мора бити у радном односу у Институту.

Директор не може бити члан Управног одбора Института, али може присуствовати његовим седницама.

Директор може обављати дужност до навршене 67. године живота, о чему, на предлог Одељења језика и књижевности САНУ, одлучује Извршни одбор САНУ.

Ако је директор члан САНУ, може бити биран и обављати дужност директора и после навршене 67. године живота.

Уговор о раду, правима и обавезама са директором закључује у име послодавца председник Управног одбора Института.

Члан 20

Директор Института:

1. представља и заступа Институт, у складу са законом и Статутом;
2. организује и руководи радом Института;
3. стара се о законитости и одговоран је за законит рад Института;
4. извршава одлуке Управног одбора Института;
5. стара се о спровођењу научноистраживачке делатности и реализацији циљева Института;
6. одговоран је за финансијско-материјално пословање Института;
7. одговоран је за наменско и економично трошење средстава додељених из буџета у складу са законом и уговорима закљученим са надлежним министарством за научноистраживачку делатност;
8. доноси Правилник о организацији и систематизацији послова и радних места у Институту и друга општа акта Института која нису у надлежности других органа, у складу са законом и статутом;
9. одлучује о правима и обавезама запослених у Институту, у складу са законом;

10. именује и разрешава решењем руководиоце одсека и координира радорганизационих делова Института;
11. предлаже планове и програме, план развоја Института и програм за његово извршење;
12. доноси планове и програме мера из области безбедности и заштите здравља на раду;
13. подноси Управном одбору периодичне и годишње извештаје о резултатима рада и пословања Института;
14. обавља и друге послове предвиђене законом, овим статутом и другим актима Института.

Део овлашћења за вршење појединих послова директор Института може пренети на друге запослене у Институту. Директор Института може образовати радне групе, комисије и друга радна и саветодавна тела за разраду појединих питања из његовог делокруга рада.

Директор може имати заменика кога именује и разрешава Управни одбор на предлог директора.

Члан 21

Директор потписује све уговоре којима се остварује план рада и пословања Института. За послове који нису обухваћени планом рада Института директор може закључити уговор уз претходно прибављено мишљење Научног већа односно сагласност Управног одбора.

Члан 22

У случају да директору Института истекне мандат од четири године на који је именован, а Управни одбор по расписаном јавном конкурс у није предложио кандидата за директора Института или ако је директор разрешен дужности пре истека мандата, а по окончању јавног конкурса није изабран нови директор, Извршни одбор Академије на предлог Управног одбора именује вршиоца дужности директора на период до годину дана, и у том року Управни одбор је дужан да распише јавни конкурс и предложи Извршном одбору Академије директора Института.

За вршиоца дужности директора Института може бити именовано лице у научном звању, које мора бити компетентно за област науке за коју је институт акредитован.

Вршилац дужности директора Института има сва права и обавезе директора Института.

Члан 23

Директор може бити разрешен дужности и пре истека рока на који је изабран:

- ако поднесе захтев за разрешење;
- ако се при раду не придржава законских прописа, општих и појединачних аката Института;
- ако својим радом наноси штету Институту или друштвеној заједници;
- ако је одговоран за лоше пословне резултате Института;
- ако је правноснажном одлуком осуђен за кривично дело.

Члан 24

Поступак за утврђивање одговорности директора покреће и спроводи Управни одбор. Одлуку о разрешењу директора доноси Извршни одбор Академије на образложен предлог Управног одбора, а по прибављеном мишљењу Одељења језика и књижевности САНУ и Научног већа Института.

Научно веће

Члан 25

Научно веће је научни орган Института.

Научно веће чине сви истраживачи у научном или наставном звању у Институту, као и три члана које именује Одељење језика и књижевности САНУ.

Члан 26

Научно веће на првом састанку бира председника.

Председник Научног већа сазива седнице и руководи њима.

Председник Научног већа дужан је да сазове седницу и на захтев Управног одбора, као и на захтев надлежног органа Академије.

Научно веће може заседати ако седници присуствује више од половине укупног броја чланова. Научно веће ради у седницама које могу бити пленарне и електронске.

Одлуке се доносе већином гласова присутних чланова Научног већа.

Надлежност Научног већа

Члан 27

Научно веће Института:

1. предлаже програм научноистраживачког рада у складу са законом који уређује научноистраживачку делатност и у складу са Стратегијом научног и технолошког развоја Републике Србије;
2. даје сагласност на предлог пројекта чији носилац треба да буде Институт;
3. утврђује предлог за стицање научног звања и доноси одлуку о избору у истраживачко звање;
4. анализира и усваја извештај о остваривању и реализацији програма научноистраживачког рада и пројеката;
5. анализира и оцењује научни рад истраживача;
6. даје мишљење Управном одбору о кандидатима за директора;
7. предлаже уреднике издања Института;
8. даје сагласност за стручно и научно усавршавање сарадника, уз учешће на пројектима и за ангажовање на високошколским установама;
9. доноси Пословник о свом раду;
10. обавља и друге послове утврђене законом и овим статутом.

III СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ ИНСТИТУТА

Библиотека

Члан 28

Институт има Библиотеку која служи свим сарадницима Института.

Библиотеку могу користити и друга правна и физичка лица под условима утврђеним општим актом Института.

Библиотека Института обавља следеће послове: набавља, сређује и обрађује научну и стручну литературу.

Библиотека шаље у размену издања Института за издања сродних научних установа у земљи и иностранству.

Сектор стручних, административних и општих послова

Члан 29

Стручне, административно-техничке, финансијске, правне, опште и друге послове за потребе Института обавља Сектор стручних, административних и општих послова.

Уколико у Сектору стручних, административних и општих послова Института нису обухваћени послови и задаци систематизацијом послова, или на поједним пословима нема извршилаца, Институт може сагласно позитивноправним прописима уговором ангажовати поједине извршиоце.

Број истраживача у Институту

Члан 30

Институт има најмање дванаест истраживача у радном односу са пуним радним временом, од којих су најмање седам истраживача у научним или наставним звањима.

Чланови Академије и после навршене 65. године живота могу бити у радном односу у Институту.

Издавање научних публикација Института

Члан 31

Издавачка делатност Института има за циљ да научну јавност упозна са резултатима рада својих истраживача.

Издавачка делатност Института регулисана је Правилником о издавачкој делатности Института за српски језик САНУ.

Објављивање научних публикација у суиздаваштву са САНУ одобрава Одељење језика и књижевности САНУ на основу три рецензије, од којих једну пише члан Одељења, изузев радова чији су аутори чланови Академије, који прилажу аутореферат.

Поред истраживача запослених у Институту, у уређивачке одборе публикација могу се именовати и стручњаци из других установа.

Извештај о раду Института

Члан 32

Запослени у Институту подносе директору шестомесечни и годишњи извештај о остваривању планова рада.

Извештаје о раду директор, након претходног усвајања од стране Научног већа Института, доставља Управном одбору на усвајање.

Члан 33

Годишњи извештај о раду Института подноси се Одељењу језика и књижевности САНУ које тај извештај, са својим мишљењем, доставља Извршном одбору Академије на сагласност, као и министарству надлежном за научноистраживачку делатност.

Финансирање Института

Члан 34

Финансирање научноистраживачког рада Института врши се у складу са законом који уређује научноистраживачку делатност.

Институционално финансирање Института остварује се на основу уговора закључених са министарством надлежним за научноистраживачку делатност којима се регулише реализација и финансирање научноистраживачког рада Института и другим позитивноправним прописима којима је регулисана ова делатност.

Институционално финансирање Института обухвата:

- 1) средства за зараде и накнаде зарада запослених у научним истраживачким звањима;
- 2) средства за зараде и накнаде зараде административно-техничког, стручног и помоћног особља;
- 3) накнаде трошкова рада запослених у научним и истраживачким звањима и административно-техничком, стручном и помоћном особљу;
- 4) средства за режијске трошкове;
- 5) средства за материјалне трошкове истраживања;
- 6) средства за набавку, одржавање и осигурање опреме;
- 7) средства за друге трошкове у вези са научноистраживачким радом.

Средства која Институт оствари, изузев средстава која обезбеђује Република Србија институционалним финансирањем, чине сопствени приход Института (пружање услуга трећим лицима, поклон, спонзорство, други извори стицања средстава).

Институт може стицати сопствена средства под условом да се тим пословима не угрожава аутономија и достојанство научноистраживачког рада, као и квалитет научноистраживачког рада. Средствима из сопствених прихода Институт самостално располаже, у складу са законом и општим актима Института.

Институт може стицати средства и на основу пројектног финансирања конкурисањем код Фонда за науку Републике Србије у складу са законом којим се уређује рад тог фонда, а има право и на конкурисање за финансијска средства из буџета Републике Србије намењена реализацији програма од општег интереса утврђених законом који уређује научноистраживачку делатност.

Институт сноси потпуну одговорност за своје материјално и финансијско пословање.

Члан 35

Финансијска средства Института распоређују се финансијским планом Института за текућу годину.

Наредбодавац за извршење финансијског плана је директор.

IV РАДНИ ОДНОС

Члан 36

Радни однос у Институту заснива се у складу са одредбама Закона о раду и закона којим се уређује научноистраживачка делатност.

Остваривање права и обавеза запослених у Институту, а која се тичу права и обавеза по основу рада у Институту, регулишу се општим и појединачним актима Института.

Члан 37

Измене и допуне Статута Института врше се на начин и према поступку предвиђеном за његово доношење.

Предлог за измене и допуне Статута могу поднети:

- Управни одбор;
- Директор;
- Научно веће и
- Академија.

V ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38

Овај статут ступа на снагу по прибављеној сагласности Извршног одбора САНУ, осмог дана од дана његовог објављивања на огласној табли Института.

Ступањем на снагу овог Статута престаје да важи Статут Института за српски језик САНУ број 105 од 14. 10. 2020. године.

Сви општи акти којима се уређују организација и рад Института усагласиће се са одредбама овог статута.

Злата Бојовић
Академик Злата Бојовић
Председник Управног одбора
Института за српски језик САНУ

Статут Института за српски језик САНУ број 277 од 10. 11. 2020. године истакнут је на огласној табли у седишту Института, Кнез Михаилова 36, Београд, дана 10. 11. 2020. године, а ступио је на снагу дана 18. 11. 2020. године.

Измене Статута Института за српски језик САНУ број 39/1 од 11. 2. 2022. године објављене су на огласној табли Института дана 11. 2. 2022. године, а ступиле су на снагу дана 19. 2. 2022. године.

Измене Статута Института за српски језик САНУ број 367/1 од 1. 10. 2024. године објављене су на огласној табли Института дана 2. 12. 2024. године, а ступиле су на снагу дана 10. 12. 2024. године.

Пречишћени текст Статута Института за српски језик САНУ објављен је дана 23. 12. 2024. године.

Злата Бојовић
Академик Злата Бојовић
Председник Управног одбора
Института за српски језик САНУ